І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 178. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 16-го ВЕРЕСНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 16, 1960 No. 178. VOL. LXVII.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОМОВЛЯТИМЕ В ОН ЩЕ ПЕРЕД ВИСТУПОМ ХРУЩОВА

ОБМЕЖЕННЯ ЩОДО ПЕРЕБУВАННЯ ХРУЩОВА, КАДАРА І ШЕХУ НА ТЕРИТОРІЇ НЮ ЙОРКУ, БУДУТЬ СТОСУВАТИСЯ ТЕЖ І КУБИНСЬКОГО ДИКТАТОРА КАСТРА

Вашингтон. — З Білого Дому сповістили офіційно в середу дня 14 вересня, що през. Айзенгавер вирішив виступити із своєю промовою під час Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй у четвер дня 22 вересня ц.р. ще заки промовлятиме Хрущов. Перебуватиме през. Айзенгавер в Ню Йорку тільки один день і після своєї промови і наради з американською делеґацією до ОН він від'їде назад до Вашингтону. Президент виступить в ОН із спеціяльними пропозиціями, які, як думають в політичних колах, будуть стосуватися ситуації в Конго і підтвердження керівної ролі Об'єднаних Націй в розв'язуванні конголійського конфлікту й інших того роду криз, як теж проблем роззброєння. Державний секретар Крістіян А. Гертер, виступаючи цього ж дня на пресовій конференції, заявив, що американську делеґацію на протязі першого тижня нарад Генеральної Асамблеї очолюватиме він, як державний секретар і потім провід делеґації ЗДА перейме новий амбасадор ЗДА до ОН Водсворт. Відповідаючи на питання журналістів, Гертер ствердив ще, що немає виглядів на якусь зустріч през. Айзенгавера з Хрущовим і що можливість такої зустрічі узалежнена від виконання Совєтами різних передумов, передусім звільнення ув'язнених летунів із літака RB-47. В дальшому Гертер заявив, що встановлені для перебування Хрущова під час Генеральної Асамблеї рестрикції, значить обмеження його виступів тільки до Мангеттену, стосуються не тільки мадярського диктатора Кадара й альбанського Мехмета Шеху, але й теж кубинського диктатора Фіделя Кастра, який очолюватиме делеґацію до ОН. Подиктовані всі ці рестрикції оглядами безпеки згаданих голів держав, бо своїми образливими виступами проти ЗДА усі вони причинилися до зросту ворожих настроїв серед американців до них. На терені Мангеттену і Хрущов, і Кадар, і Шеху і Кастро матимуть повну свободу для виконування своїх обов'язків, зв'язаних із їх ролею в Генеральній Асамблеї ОН. На запит, як має ставитися американське громадянство і преса до Хрущова під час його перебування в Ню Йорку, Гертер ствердив, що у ЗДА існує свобода преси й уряд не може нічого диктувати чи доручати в цьому випадку. Якщо ж якась група громадян чи якась організація плянувала б запросити до себе особи, які заманіфестували свою ворожість до ЗДА й ображували американський уряд й американську націю, то це є справою їхнього рішення і їхньої відповідальности. Наприкінці Гертер ствердив ще раз, що ідея Хрущова відбути на терені ОН навершинне зібрання голів усіх 82 держав, які є членами ОН, є сміховинною і цілком нереальною. Щождо роззброєвих переговорів з Совєтами, то ЗДА сподіваються відновити їх вже незабаром тим більше, що цих проблем не можна розв'язувати на пропаґандивному форумі.

Ніксон заявляє, що ЗДА не сміють ощаджувати в видатках на оборону

Пеорія, Іллиной. — Віце-президент Ричард М. Ніксон заявив, що республіканський уряд може похвалитися тим, що тепер ЗДА є „першою" державою в світі під військовим і економічним оглядом, а також ведуть перед в освіті та науці. Він твердив, що ця країна мусить і надалі втримати цю свою першість, і що американці мусять скласти цю єдину жертву, щоб витрачати без жадних обмежень гроші, і то „без найменших обмежень" на те, щоб розбудувати свою збройну силуу. ЗДА не сміють спочивати на лаврах, бо вони мусять виграти цю холодну війну, яка тепер ведеться внаслідок загрози від комуністів. Вкінці ЗДА таки виграють цю боротьбу, що ведеться проти комунізму, бо ця країна є символом волі, і так дивляться на Америку сотки тисяч людей в 50 державах світу. Ніксон в трьох днях виголосив 10 промов, в яких підкреслював, що ситуація в світі покращає, коли не буде в ЗДА самовдоволення, і коли ця країна і надалі втримає провід у вільному світі в його змаганні проти комуністичного поневолення. Ці заяви віце-президента викликали ентузіястичне схвалення слухачів. Коли Ніксон говорив про домашні проблеми, то слухачі виявляли менше зацікавлення. Віце-президент промовляв від понеділка до середи в таких містах: Балтімор, Індіянополіс, Сан Франсіско, Ванкувер (Вашингтон), Портленд (Ореґон), Бойс (Айдаго) і Гренд Форкс (Північна Дакота). У всіх цих промовах Ніксон говорив головним чином про становище ЗДА в світовій політиці. Він у своїх промовах згадував і молодого колеґу, який хотів би висилати вибачення до Хрущова за те, що СССР зістрелив американський літак У-2. Коли Ніксон сказав, що „ніколи не сміє настати такий момент, що Президент ЗДА мав би перепрошувати когось за те, що ця країна забезпечується проти несподіваної атаки", — то слухачі приймали цю Ніксонову заяву щирими й гучними оплесками.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** 13 вересня на Крайовому Цвинтарі в Арлінґтоні під Вашинґтоном склав вінок на могилі генерала армії Джана Дж. Першінґа відзначивши 100-річчя з дня його народин. Генерал Першінґ був командантом Американського Експедиційного Корпусу в Европі у першій світовій війні. Присутні були шефи штабів американських збройних сил і син генерала Першінґа — Воррен Першінґ із Сан Франсіска.

● **Білий Дім** потвердив вістку, що Японія поновила своє запрошення президентові Айзенгаверові відвідати Токіо. Японський прем'єр Гаято Ікеда висловив жаль, що Айзенгавер мусів відкласти візиту до Японії в червні ц. р. внаслідок комуністичних демонстрацій проти ЗДА. З певних джерел в Білому Домі повідомляють, що Айзенгавер може поїде до Японії, але аж після 20 січня 1961 року, коли передасть урядування новому президентові.

● **З Ванкуверу** в Канаді повідомляють, що Партія соціяльного кредиту перемогла в провінційних виборах в Британській Колумбії, і прем'єр В. А. С. Беннетт займатиме теперішнє становище вже 9-ту каденцію.

● **Колишній президент Гаррі С. Труман** сказав журналістам в Ню Йорку, що добре було б, коли б совєтський прем'єр був приїхав до Ню Йорку під час того, як там лютував ґураґан „Донна", бо це було б відповідне привітання Хрущова.

● **Жінки** обидвох кандидатів на президента пані Ричард М. Ніксон і пані Джан Ф. Кеннеді є почесними головами Комітету, який збирає пожертви на боротьбу проти недуги левкомії. Збірка починається в четвер 15 вересня і триватиме до 15 грудня. Почесною головою цього комітету є пані Айзенгатер, а президентом Товариства для поборювання левкомії є пані Антуанетта Р. де Вілліерс.

„НЕХАЙ ТА ГОЛОТА САМА ВИВАНТАЖУЄ СОБІ КОРАБЕЛЬ" — КАЖУТЬ ПОРТОВІ РОБІТНИКИ В НЮ ЙОРКУ, ЗАПОВІВШИ БОЙКОТ „БАЛТИКИ" І ХРУЩОВА

Ню Йорк. — „Нехай ті боми самі вивантажують собі корабель" — заявив коротко але багатомовно Тедді Ґлізон, генеральний організатор юнії портових робітників, а зв'язковий юнії, Джан Кондон, додав: „Ми зробимо все можливе, щоб вони мали дуже невигідний час". Ці заяви відносяться до совєтського корабля „Балтика", що везе на своєму покладі до Ню Йорку на сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй совєтського диктатора Нікіту Хрущова та інших комуністичних головачів. Спілка портових робітників, що єдина може влаштувати корабель в пристані та вивантажити чи навантажити його, не тільки відмовляється „кивнути пальцем", щоб заопікуватись „Балтикою" і небажаними совєтськими подорожними, але ще й заповіла, що її члени вирушать на човнах і малих кораблях на зустріч „Балтиці", щоб відповідними написами, також російською мовою, і „вокально" виявити своє невдоволення тими совєтськими відвідувачами. „Балтика" приїде до Ню Йорку в понеділок, 19-го вересня, та має заплисти до причалу 73 на Іст Рівер при Схід 25-ій вулиці. Цей причал, що є власністю міста, є найближчим причалом до будинку Об'єднаних Націй при 42-ій вулиці, до якого корабель такої величини, як „Балтика" (7,500 тонн) може заплисти. „Балтика" приїде рано, хоч не подано докладної години. Разом з портовими робітниками демонструватимуть проти Хрущова також Американські Ветерани як і численні інші патріотичні організації і групи, в цьому й українці. Сама спілка портових робітників, що заповіла бойкот і демонстрації, нараховує в Ню Йорку понад 35,000 членів. До водних демонстрацій портових робітників прилучиться також один прогулянковий корабель з Гудсону та численні малі човни. Демонстранти тільки побоюються, що може бути зроблена спроба затягнути „Балтику" до порту і причалу досвіта, ще заки демонстранти матимуть нагоду зібратись. Портові робітники та інші групи демонструватимуть також у самому порті, а Американський Діловий Комітет, що створився з представників Американських Ветеранів та багатьох інших патріотичних організацій, включно з українськими, заповів уже широку демонстраційну акцію по Мангеттені, до якого уряд ЗДА обмежить свободу рухів Хрущова (і Кастра), перед будинком Об'єднаних Націй та перед приміщеннями совєтської делеґації до ОН, де Хрущов мешкатиме, бо Валдорф-Асторія та, мабуть, інші готелі відмовились винаймити йому свої приміщення. Тим часом, совєтський уряд звернувся до генерального секретаря Даґа Гаммершилда, щоб він в його імені інтервеніював в уряді ЗДА проти обмежень свободи рухів Хрущову, але Гаммершилд уже мав відповісти, що це не його справа.

Кеннеді прийняв номінацію від Ліберальної партії в Ню Йорку

Ню Йорк. — Сенатор Джан Ф. Кеннеді 14-го вересня вів виборчу кампанію в Ню Йорку, де впродовж 8-ох годин промовляв в кількох місцях, між іншим і на прийнятті Ліберальної партії, на якому було 2,000 осіб, які щиро вітали його, передавши йому номінацію на кандидата на президента від своєї партії, яку він прийняв. Кеннеді сказав, що „тільки лібералізм зможе направити нашу силу як держави, і тільки лібералізм зможе встановити нашу ціль та звільнити нашу енерґію, яка є в цій великій і багатій країні". Кеннеді казав, що головною проблемою цьогорічних виборів є те, чи уряд знов буде в руках консерватистів, які всього бояться, чи він перейде до людей із ліберальним духом, сміливістю і охотою до діяння. Ліберальна номінація Кеннеді на кандидата на президента зможе спричинити те, що 45 голосів електорів зі стейту Ню Йорк голосуватимуть на демократа цього року, бо від 1948 року нюйоркські електори голосували на республіканського кандидата. Коло Кеннеді стояли визначні нюйоркські робітничі провідники, а також Адлей Стівенсон, колишній сенатор Герберт Г. Лімен і голова АФП - КІО Джордж Міні з Вашинґтону. На всіх зборах число слухачів виносило від 15,000 до 0,000. Всі вони ентузіястично вітали демократичного кандидата, який закликав їх до „маршу до миру, щоб змінити теперішній рух до війни". Кеннеді обіцяв дати країні провід, який буде новим і кращим в порівнянні з теперішнім. Небезпека з-за кордону і потреби країни вимагають зміни у Вашинґтоні, — казав массачусетський сенатор.

Український виступ на Американському Науковому З'їзді хеміків

Ню Йорк. — У цьому тижні, від 11 до 16 вересня ц. р., відбувається в Ню Йорку науковий з'їзд хеміків з цілого американського континенту, на якому є також хеміки з різних країн Европи й Азії. Зміст з'їзду виповнюють доповіді, присвячені найновішим науковим досягненням з ділянки науки хемії. Проф. д-р Михайло Диміцький репрезентує на тому з'їзді Темпел Юніверситі у Филаделфії й тамошній Васт Інститут для медичних дослідів. Він мав у першому дні з'їзду, 12 ц. м. доповідь про синтезу пиррімідо-піромидинів, як новий протираковий медикамент. Співдоповідачем і співавтором праці д-р М. Диміцького на цю тему був декан названого університету Вільям Т. Калдвел. Витяг з тієї доповіді появився в обширному офіційному звідомленні, що його видало друком Амерікен Кемікел Сосайті, відділ органічної хемії. Проф. М. Диміцький осягнув ступінь доктора в Темпел університеті.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **В-во „Червона Калина" у Ню Йорку** перевидало „Листопадові дні" Олекси Кузьми, що — за оцінкою фахівців — є найкращою й найповнішою історією 1-Листопадового перевороту та тритижневих боїв за Львів з поляками. „Листопадові дні" появились були за 10 років перед останньою війною і ця книжка була швидко цілком вичерпана. Автор книжки — Олекса Кузьма — був сотником австрійської і потім Української Галицької Армії, членом редакції „Діла" у Львові та перестудіював всю існуючу до того часу різномовну літературу про Листопад 1918 р. Книжка появиться в найближчих днях у книгарнях.

● **Головна Управа Об'єднання б. вояків - українців (ОбВУА)** відбуде в суботу, дня 17 вересня 1960 у своїй централі у Филаделфії перше в новому громадському сезоні засідання. На денному порядку — актуальні комбатантські справи, нова збірка на Інвалідів, два наступні в цьому році числа „Голосу Комбатанта" й інші. Головою Головної Управи ОбВУА є д-р Володимир Ґалан.

● **Український Фестиваль**, четвертий з черги, влаштовує Ліґа Української Молоді стейту Ню Джерзі в цю п'ятницю, 16. вересня. Фестиваль відбудеться на стадіоні парку Варінанко при Джерзі Евню в Елизабеті, Н. Дж., та почнеться о год. 8-ій ввечорі. У програмі Фестивалю хорові і сольові співи, народні танки і музика.

ЩЕ ОДНА КОНГОЛІЙСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ ДО ОН

Члени конґолійської делеґації до Ради Безпеки ОН — Фелє, Бомбоко і Бандібанґер — вислані конґолійським президентом Касавубою. Окрему і в іншому складі делеґацію до цієї ж Ради Безпеки вислав конґолійський прем'єр Люмумба. З огляду на дальший розвиток подій у Конґо і одні і другі не матимуть можливости репрезентувати конґолійську республіку і брати участь в дебаті Ради над справою Конґо.

На Раді Безпеки ОН прийшло до гострого зудару між Зоріним і Гаммершилдом

Об'єднані Нації. — На Раді Безпеки Об'єднаних Націй в минулу середу 14 ц. м. прийшло вперше в історії Об'єднаних Націй до безпосереднього гострого зудару між представником Совєтського Союзу Валеріяном Зоріним і генеральним секретарем Об'єднаних Націй Даґом Гаммершилдом. Зорін у понад годинній промові гостро персонально заатакував Гаммершилда, заявивши йому, що він „не виявив мінімуму об'єктивности в реалізуванні резолюцій Ради Безпеки в справі Конґа" та що він, Гаммершилд, підтримує в своїй політиці на терені Конґа — „імперіялістів і кольоніялістів" з табору Північно-Атлянтійського пакту (НАТО), які хочуть використати місію ОН в Конґо для поновного колоніяльного поневолення Конґа. Водночас, Зорін атакував Генеральний Секретаріят за полягання на фальшивих відомостях з Конґа. Це — казав Зорін — стосується особливо справи виведення з Конґа бельгійських військ. Зорін твердив, що бельгійці далі мають в Конґо коло 20.000 війська, здебільша під плащиком, що це не вояки, а техніки, і що з Бельгії прислано навіть додаткових інструкторів для вишколювання війська у збунтованій провінції Катанзі. У відповіді Зоріновi Гаммершилд перепросив Раду Безпеки, що він уперше відхиляється від устійненого неписаного закону, щоб не забирати слова в полеміці. Гаммершилд заявив, що якщо Зорін закидає йому, що він, Гаммершилд, є „знаряддям в руках імперіялістів та свідомо служив інтересам колоніялістів", то хай цю справу вирішать радше самі африканці. Гаммершилд покликався на власні звідомлення, представлені Раді Безпеки, де так само висловлено критицизм супроти поведення Бельгії, та — зрештою — звернув увагу що в Конґо панує такий хаос що він поручав тимчасове роззброєння занархізованих військових частин конґолійців, та що повне фінансове банкруцтво вимагає негайних рішень. — Рада Безпеки ОН виразно стала в тому конфлікті між Зоріним і Гаммершилдом по стороні генерального секретаря ОН. Виступ Зоріна трактовано як знак, що в подібному тоні виступатиме в Об'єднаних Націях Хрущов. Після дебати над сумнівною справою, котру з двох конґолійських делеґацій допустити на засідання, чи може обидві або жадну, — за допущення представника прем'єра Люмумби Томаса Канзи голосували тільки 3 члени Ради, а 8 стримались від голосування. Тому, що для важности ухвали треба найменше 6 голосів справа перепала. Але так само рішено не вислухувати другої делеґації, очолюваної недавнім міністром закордонних справ в уряді Люмумби а тепер репрезентантом президента Касавубу, Жустіном Бомбоко. Відкинено теж внесення Совєтів, щоб допустити на Раду Безпеки представника Ґвінеї для з'ясування ситуації в Конґо: було згори відомо, що Ґвінея, як найбільш скомунізована країна, буде підтримувати становище Совєтів і Люмумби. Засідання Ради Безпеки перервано до четверга.

СССР ПРИГОТОВЛЯЄ НЕСПОДІВАНУ АТАКУ НА ЗДА — ТВЕРДИТЬ КОЛ. КАПІТАН-ВТІКАЧ

Вашингтон. — Колишній капітан совєтської воєнної фльоти і член комуністичної партії, 32-річний Ніколай Федоровіч Артамонов, зізнаючи перед конґресовою Комісією не-американських дій твердив в минулу середу 14 ц. м., що совєтський стратеґічний плян опірається на принципі — несподіваної атомової атаки на Америку. Артамонов запевняв, що совєтські тралери і підводні човни, які вештаються по Атлантійському океані, підлягають командуванню совєтською розвідкою і мають за мету стежити за позиціями американської фльоти та за тактикою американських підводних човнів. У зв'язку з зізнаннями Артамонова, конґресмен Дж. МекКормек, лідер демократичної більшости в Палаті репрезентантів, ствердив, що на Атлянтику є тепер понад 200 совєтських рибальських кораблів, вивінованих радарними й електронними приладами задля шпигунських цілей, спеціяльно з уваги на маневри морських фльот держав НАТО, що відбудуться в найближчих днях. Артамонов вишколював у польському балтійському порті Ґдиня індонезійських морських старшин, коли — в червні 1959 року — знайшов нагоду для втечі на Захід. Впродовж 15-х місяців його переслухували та засекречили його перехід на Захід. Він живе тепер буцім-то в Ню Йорку. Артамонов перестерігав, щоб не вірити в говорення Хрущова про совєтське бажання перевести роззброєння. „Совєтські диктатори — казав він — не є політичними ідеалістами, а ловцями влади". Основна совєтська військова доктрина про несподівану нуклеарну атаку виложена в окремій брошурі, яку дають тільки штабовим старшинам. Совєти заатакують Америку тоді, коли матимуть певність, що знищать її військову силу за першим ударом. Артамонов говорить слабо по-англійськи і зізнавав здебільша з перекладачем. Комісія не-американських дій висловила суґестію урядові, щоб він виявив на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй діяння совєтської шпигунської сіті.

У КОНҐО ВІЙСЬКО ПЕРЕБРАЛО ВЛАДУ — ЛЮМУМБА ВТІК

Леопольдвіль. — Полк. Жосеф Мобуто, шеф штабу конґолійської армії, проголосив через радіо, що конґолійська армія переймає провід в державі до 1-го січня 1961 року. Він заявив, що „це не є державний переворот" та що президент і прем'єр збережуть свої становища. Однак — за газетними коментарями — Мабуто не сказав виразно котрого прем'єра він мав на увазі — Патріса Люмумбу чи Жозефа Ілео, але Мобуто має опінію чоловіка близького до президента Жозефа Касавубу, тому загально вважають, що армія стала по стороні президента, а не прем'єра Люмумбу. Звертають увагу, що полк. Мобуто конферував раніше з Касавуву і той димісіонував генерала Віктора Люндулу (недавнього сержанта санітарної частини) з становища команданта конґолійської армії та призначив на те становище власне полковника Мобуто. Цей фактичний переворот стався в несповна годину після того, як через радіо в Леопольдвілі промовляв прем'єр Люмумба, прославляючи армію за її льояльність супроти уряду та апелюючи до неї, щоб вірно стояла при уряді. Однак — за коментарями західніх обсерваторів в Конґо — та промова Люмумби була така „лагідна" й настільки відбігала від прикметного Люмумбі тону його виступів, що закордонні кореспонденти в Леопольдвілі запитували, чи тої промови не цензурували чинники Об'єднаних Націй. Ці останні рішуче заперечили, заявивши, що радіостація в Леопольдвілі знаходиться цілком в конґолійських руках. Лагідність виступу Люмумби пояснюється тепер саме його сумнівами, яке становище займе супроти нього армія, у зв'язку з його попереднім арештуванням військовиками та їх настоюванням на димісію Лумумби. До президента Касавубу зголосилась „комісія згоди" створена конґолійським парляментом, але Касавубу буцім-то не захотів говорити про злагоду з Люмумбою і ставив за передумову — відсунення Люмумби від влади. Сам Люмумба буцім-то втік летаком до Стенлейвілю, столиці провінції Орієнталь, звідкіля він походить і де він має найсильніших прихильників. Однак західня преса застерігається, що цієї вістки не можна було перевірити. Зрештою, ситуація в Конґо, — як це заявив в середу 14 ц. м. американський амбасадор при Об'єднаних Націях, Джеймс Водсворт — зміняється „кожної години".

Москва й німецькі комуністи загострюють конфлікт за Берлін

Берлін. — Совєтський командант в Східній Німеччині ген. Міхаїл Захаров відкинув скаргу трьох західніх великодержав проти розпорядження східньо-німецьких комуністів, яке загострило приписи подорожування німців із Західньої Німеччини та Західнього Берліну до Східнього Берліну. Ген. Захаров покликався на совєтсько-комуно-німецький договір з 20 вересня 1955 р., в якому Москва признала німецьким комуністам „суверенність" у штучно Москвою створеній східньо-німецькій „державі". Тому — заявив той генерал — комуно-німецькі власті мають повне „право" регулювати, як бажають, рух на „своїй" території. Західні альянти вважають, що без уваги на те, що говорять большевики, Москва несе відповідальність за свободу рухів на терені великого Берліну, застережну при поділі Німеччини й Берліну на чотири окупаційні зони. Німецькі комуністи проголосили нову шикану: вони заявили, що надалі вони не будуть визнавати західньо-німецьких пашпортів, мешканців Західнього Берліну та що подорожні перепустки вони видаватимуть західнім берлінцям на окремих листках, причеплюваних до західньо-берлінських виказок. В західніх колах зростає непевність, чи Москва не казала німецьким комуністам провокувати новий гострий конфлікт за Берлін з метою викинення західніх військових ґарнізонів із Західнього Берліну та прилучення його під східньо-німецьке комуністичне правління.

Бельгія підтримує де Ґоля в його пляні з'єдиненої Европи

Париж. — Бельгійський прем'єр Ґастон Ейскенс і міністер закордонних справ П'єр Віні відбули в Парижі наради з прем'єром Мішелем Дебре і міністром закордонних справ Морісом Кув де Мурвілем, а також були прийняті президентом де Ґолем. Вони заявили повну згоду на плян президента де Ґоля заґіснити взаємини між шістьма західньо-европейськими континентальними державами, членами Стально-вугільної спільноти, Евратому і Спільного господарського ринку, але водночас підкреслили, що політика Бельгії не обмежується до проблем Европи і тому вони вважають за необхідне зберігати якнайкращі взаємини з Англією і Америкою. Французькі лідери буцім-то переконували своїх бельгійських гостей, що не є вірні газетні коментарі, наче б де Ґоль хотів творити „третю силу", яка виелімінувала б з европейського континенту політичні й господарські впливи Англії та стала посередником між ЗДА й комуністичним бльоком. Бельгійці стривожені такою концепцією, бо слушно не уявляють собі оборони західньої Европи проти нового совєтського наступу без активної участи ЗДА по стороні Европи.

У СВІТІ

● **В Англії** почалося святкування 20-х роковин „британської битви", як називається 70-денна геройська оборона проти летунських налетів німців від кінця літа до листопада 1940 року. У цій протилетунській обороні англійське летунство та протилетунська артилерія зламали головну летунську потугу гітлерівської Німеччини. 20 серпня 1940 р. тодішній прем'єр Черчил, прославляючи англійських летунів, заявив, що „ще ніколи в історії так багато людей не завдячували так багато такій горстці".

● **У Вісбадені**, в Західній Німеччині, командант військово-транспортної служби американського летунства, ген. Дж. Келлі, заявив на пресовій конференції, що американське летунство, віддавши себе на послуги місії Об'єднаних Націй в Конґо, перевезло 13.000 осіб і 7.000,000 фунтів вантажу, зробивши 1.000 летів. Ген. Келлі нагородив медалею найбільш побитого конґолійцями капітана летунства.

● **В Йоганнесбургу**, столиці Південно-африканської Унії, розпочався процес проти 53-річного білого багатого фармера, Дейвіда Пратта, який 9 квітня ц. р., під час сільсько-господарського ярмарку, важко постріляв прем'єра Генріка Верверда, головного речника расистської політики. Пратт заявив, що він не хотів вбити Верверда, а лише поранити його, щоб „дати йому час передумати помилкову політику". Його відіслали до шпиталю для психіятричного обслідування.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок. — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Найбільша болячка Москви

Найбільша болячка Москви — американські закордонні військові бази. Вони існують в Японії, в Пакістані, Ірані, Туреччині, Греції, Італії, Еспанії, Англії, Норвегії, Франції і Західній Німеччині, не рахуючи Формози, Південної Кореї, подекуди Південного В'єтнаму. Совєти віддавна твердять, що американські військові бази служать „імперіялістичним" цілям, як вихідні пункти зачіпної протисовєтської війни. Насправді ці бази, сполучені з сіттю подібних баз Англії й Франції, є найбільшою оборонною позицією Заходу проти загрози совєтського несподіваного нападу. Бо наявність їх виключає можливість знищення мілітарної потуги Заходу відразу, за першим совєтським ударом, і навпаки, ґарантує переведення нищівного протисовєтського удару. Цих баз, в додатку з „плаваючими базами" — літаконосцями, є багато., вони широко розкинені і деякі з них занадто засекречені, щоб можна було їх відразу знищити. В очах Москви вони є Дамоклевим мечем, що висить над Совєтським Союзом. В очах Заходу вони — найкраща ґарантія безпеки вільного світу.

С. Л. Солцберґер твердив недавно у своїй колюмні в „Ню Йорк Таймс", що „Москва завжди мала комплекс на пунктрі сіті американських баз довкола її обширу; тому Хрущов використав інцидент з літаком У-2, щоб спробувати знову розбити цей перстень баз". Американський публіцист перелічує всі совєтські дії, почавши від 1-го травня ц. р., скеровані — насправді — проти американських військових баз. Засобами для цієї цілі служили: загострення холодної війни; погодження з тезою маршала Маліновського, що кожна держава, яка дозволяє Америці утримувати на своїй території військові бази, облегшує Америці воєнні приготування і тому дає „право" Москві бомбардувати ті бази; заранжування заворушень в Японії; зістрілення літака РБ-47 з нацьковуванням Англії проти Америки; офіційна вимога негайного скасування закордонних баз за совєтським пляном міжнародного роззброєння, і врешті, розбиття конференції роззброєння, коли того проєкту не прийнято. Солцберґер твердить, що закордонні військові бази потрібні Америці до часу, поки вона не надолужить здогадного свого відставання в ділянці далекосяглих ракет. Цей момент уже недалекий, але покищо летунські й морські бази вирівнюють з надвишкою совєтську ракетну перевагу, бо дають змогу досягти кожний пункт на території СССР американськими ракетами середнього засягу і суперсонічними літаками, що перевозять атомові бомби.

Большевики кричать, що американські закордонні бази є подвійною загрозою для світового миру: тому, що вони ніби-то безпосередньо служать цілям зачіпної протисовєтської війни і тому, що автоматично наражають країни, в яких вони влаштовані, на совєтські репресії. Виринає питання: чи дійсно із скасуванням цих летунських-морських баз Америки в країнах Европи й Азії постали б кращі перспективи для миру? Відповідь мусить бути неґативна. Із скасуванням тих баз зросли б шанси не миру, а війни. Заворушення в Японії, заініційовані та фінансовані з Москвою і Пейпінґу, і безперервна кампанія обох цих диспозиційних центрів проти американських баз в Японії і на Формозі не залишають сумніву, що єдиною реальною перешкодою проти комуністичної експансії в Азії і в обширі Тихого океану є ці бази ЗДА. Коли б не стало стало цих баз, то політично-військовий баланс сил на Далекому Сході негайно перехилився б вбік комуністів. Те саме було б в Европі, якби не стало там американців. Відомо ж, що виразне перехилення балансу сил спонукує того, хто відчуває свою перевагу, — заатакувати слабшого. Так було з перечисленими війнами у всесвітній історії, включно з двома світовими, і так було б і тепер. Тому правильно твердять обидва кандидати на нового президента ЗДА, що збільшення американської сили — збільшення американської збройної сили — одна з головних передумов миру.

З цього без сумніву здають собі справу державні мужі і політики, відповідальні за охорону вільної частини світу перед совєтською загрозою, як і Кремль здає собі справу з того, що він так довго не зможе завершити своїх завойовницьких цілей, як довго Америка рішена боронитись. Тому треба очікувати, що саме американські військові бази в світі та американська оборонна рішучість буде одним з головних об'єктів виступів Хрущова і його комуністичних підголосків на найближчій сесії ОН.

ЗДА і Південна Америка

Соціяльна і політична ситуація в країнах Південної Америки з їх невпинно зростаючим населенням і меншою чи більшою відсталістю в економічній і культурній ділянках ставить З'єдинені Держави, як керівну силу Західньої гемісфери перед невідхильним завданням — спрямовувати розвиток подій у напрямку, потрібному для забезпечення добробуту і безпеки того обширу. З цим завданням зв'язана також і пекуча вимога протидіяти політичній та економічній експансії і втручанню міжнародного комунізму в справи Західньої гемісфери, що зактуалізувалось особливо останнім часом у зв'язку з одверто прокомуністичною і антиамериканською політикою диктаторського режиму Фіделя Кастра на Кубі. Південна Америка стоїть перед альтернативою: або зберегти свою єдність з усією демократичною американською спільнотою, або стати тереном поширення комуністичних ідей і насильного встановлювання тоталітарного комуністичного ладу.

Усвідомлюючи цілу ситуацію і всі небезпеки, в обличчі яких стоять країни Латинської Америки і З'єдинені Держави Америки, репрезентанти цих країн, зібравшись на економічній конференції в Боґоті, прийняли широкий плян суспільної і господарської допомоги для південно - американських країн, завданням і метою якого є підвищення життьового стандарту і встановлення добробуту та суспільної справедливости для всіх їх мешканців. Усі заходи і зусилля в цьому напрямі мали б бути здійснені з допомогою демократичних метод і інвестицій спільного, передусім американського, капіталу. Згідно з заявою президента Айзенгавера, ЗДА включаються зразу ж в започаткування цієї акції сумою 500 мільйонів долярів на реалізацію запланованої в мешкальній, аґрарній, освітній і здоровній ділянках програми.

Запропонована американським урядом сума є додатковою до уділюваної З'єдиненими Державами допомоги південно - американським державам в рямцях американської допомоги закордонові, і вона є тільки початковою, бо поступове здійснювання Боґотського Акту вимагатиме дальших грошових вкладів, висоту яких обраховують щонайменше на два більйони долярів річно.

Водночас із цим вся величезна фінансова допомога ЗДА для Південної Америки є тільки одним із відтинків боротьби з комуністичною аґресією на терені Західньої гемісфери. Вже тепер свідомі відповідальности ЗДА за долю народів Західньої гемісфери чинники підкреслюють конечність спрацювання і започаткування широкої програми ідеологічно - політичної контрофензиви і застосування якнайефектовніших способів протидіяння комуністичній пропаґанді й інфільтрації. Для боротьби з підривними комуністичними ідеями і демагогічними гаслами „американської революції", що її пропаґують диктатори типу Фіделя Кастра, не вистачає самих тільки долярів, самої тільки економічної чи мілітарної підтримки. Для успіху і перемоги над ними треба також відповідних запальних і переконливих ідей та гасел.

ПОЛІТРУКИ НА ОЛІМПІЯДІ

Рим. — Не зважаючи на те, що олімпійська екіпа СССР здобула більше золотих медаль, як екіпа ЗДА, московські політруки хвилювались. Мали вони ідеальні умовини, щоб ізолювати своїх спортовців, але ізоляція не вдалася. А це був важкий удар, бож для большевиків самих спортових осягів не вистачає.

Совєтські спортовці перебували в люксусово влаштованому Олімпійському Селищі, за яку милю від Стадіону, по другому боці Тибру. Щоб вони мали повний спокій, змогу тренувати й перебувати на визначеному їм режимі, вступ до Селища був дуже утруднений. Навіть акредитовані журналісти проходили сувору контролю, мусіли виконувати ряд формальностей і в жадному випадку не могли залишатися в Селищі після 10-ої год. вечора. Доступ для звичайних смертних був майже неможливий, хіба на запрошення, а жаден спортовець не міг такого запрошення підписати без дозволу провідника своєї групи.

Практично це означало, що до совєтських спортовців не можна було дістатися. Коли в місті й по гамірливих вулицях довкола Селища розгулювали спортовці навіть сателітних держав, то спортовців СССР годі було побачити. Вони, немов ховаючись, пробігали з Селища до автобусу, що віз їх на той чи інший стадіон, або з автобуса до Селища. Вже за кілька днів побуту у Римі було виразно видно, що вони мали сувору заборону вступати у розмови. Розуміється, що цей наказ виконували найсумлінніше москалі, далеко менш сумлінно представники поневолених народів, коли мали змогу обминути інструкцію.

А все ж політруки хвилювались. Хвилювалися вже тим, що в римському повітрі висів гамір усіх рас, розносився аромат доброго гумору, радости життя і хмарами роїлись найстрашніші для всякого тирана бацилі свободи. І як тут не ізолюй, як не ховай, а від цієї бацилі нікого не заховаєш. Вона ж — бацилля страшенно шкідлива для диктаторів і рабовласників. Вона викликає думки, викликає запити. А на ті запити є тут тисячі готових відповідей.

Запити ставили і кореспонденти світової преси, репортери радіо і телевізії. Нашу Крепкіну й нашого Богдана, коли вони здобули золоті медалі, репортери італійської телевізії виразно запитали, якої вони національности. Обидвоє відповіли, що українці. — О, о! — загули всі довкола. Наші тріюмфатори відразу після цього знітились і постарались зникнути в спеціяльному виході для атлетів, який веде до роздягальні. Виразно було видно, що вони боялись дальших питань.

Питання бо самостійної участи в Олімпійських Іграх України й інших т. зв. союзних республік стояло тут виразно. Поставив його Український Світовий Комітет для Справ Спорту, і, хоч чужинна преса не захотіла надати цій справі належного розголосу під час Ігриц, це питання стояло.

Приявність у Римі представників націоналістичних середовищ, приявність представників еміграцій усіх поневолених Москвою народів, широкі контакти еміґрантів із спортовцями й туристами сателітних держав, які мали повну свободу, все це страшенно хвилювало політруків. З добре поінформованих джерел ми довідались, що московські офіційні чинники склали на форумі Міжнародного Олімпійського Комітету протест, мовляв — італійський уряд „назвозив" до Риму різних еміґрантів", які займаються пропаґандою, що суперечить духові олімпійської ідеї.

Господарі Олімпіяди відповіли на цей протест іронічною усмішкою, але з льояльности постаралися, щоб італійська і чужинна преса не давала підстави для дальших таких протестів, тим більше, що большевики протестували дуже гостро, навіть погрожуючи залишенням Олімпійських Ігриц.

Розуміється, що еміґрації з сателітних держав мали більші можливості від нас. Вони краще стоять фінансово. Вони мають кращу правну позицію, вони мають ширші контакти. Але все це менше страшило політруків, бож сателітні держави виступають під своїми прапорами. Небезпечніша для них справа балтійських держав, які мають свої довоєнні представництва в Римі. Та найбільш небезпечна справа України, бо українські спортовці відомі, хоч їх і непропорційно мало в складі совєтської екіпи.

Тут ще раз слід підкреслити, що величезне значення має факт існування і дії УСКСС, і ще раз слід підкреслити, що цій справі наша еміґраційна спільнота повинна присвятити більше уваги, бож це — преважлива ділянка, і хто знає, чи не ділянка, в якій найбільше можна осягнути конкретного.

Не було дня, щоб Український Відділ Італійського радіо не передавав в Україну вісток і коментарів, які викривають фальш і облуду, насильство й забріханість Москви. Одночасно туристи відчували присутність в Римі українців, відчували її й спортовці. Бо куди не повернись, чути було еміґрантів. Заборона говорити з ними створювала у спортовців відчуття, що вони обложені. Але еміґрація повинна була створити справжню облогу Олімпійського Селища й будинків, де жили туристи. І жаль, що цього не зробила, а смісмо твердити, що її стати на це — і матеріяльно і морально. Лише ми іноді „проморгуємо" дуже важливі й одночасно доволі прості справи.

У Римі під час Олімпійських Ігриц, у мирних формах, відбувалось змагання двох світів. Те саме змагання, що проходить у широкому світі в усіх ділянках життя — політичній, ідеологічній, господарській і всякій іншій. В змаганнях не можна бути невтральним чи не зацікавленим. Бо інакше будемо завжди тільки матеріялом для будови імперій - поневолювачів. А розпач такого положення відчувається найбільше тоді, коли український змагун здобуває перемогу, а вінчає себе лаврами — червона Москва. Це ми бачили багато разів.

О. Д-вич

ДОХМАР

Пливіть, пливіть
У синяві сліпій, —
Зустрінете
солонобризий чвал
І переможете.
Передасте привіт
Волошкам тихих піль
З білявих диких круч,
Де гніздиться чайок
родина кочова,
І котиться в провалля
місяця обруч.

ОЛЬГА ЛУБСЬКА

Ярослав З. Пеленський

XI МІЖНАРОДНИЙ КОНҐРЕС ІСТОРИЧНИХ НАУК

(3)

Український дослідник Б. Кентржинський виступав з діловими заввагами в дискусії над доповідями Л. Чаплінського „Балтійська проблема в 16-му і 17-му сторіччях"; М. Робертса „Кромвелл і Балтика"; С. Ґеранссона „Віровизнання і державна релігія в пізнішій шведській реформації". При цій нагоді він мав змогу порушувати в різних контекстах того часу українську політичну проблематику.

Б. Кентржинський виступив також з засадничими застереженнями проти доповіді проф. Порхнєва з московського університету на тему „Політичні рапорти про Східню і Західню Европу в добі конфесійної війни". Кентржинський ствердив, що доповідь Порхнєва методично не витримує критики. Для прикладу: ініціятива створення спільного православно - протестантського фронту в часі 30-річної війни приписується московському урядові, в той час коли джерела говорять якраз протилежне, а саме, що ініціятива була по стороні провідних діячів протестантизму. Порхнєв твердив також, що в Москві були добре поінформовані про Західню Европу в першій половині 17-го сторіччя. Однак джерела говорять якраз протилежне. Коли, для прикладу, в 1630 році до Еспанії приїхало московське посольство з листом царя до еспанського короля, то посли довідалися, що цей король вже 25 років як помер. Порхнєв не міг також доказати свого легковажного твердження про те, що безпосередні зв'язки Кромвелла з Хмельницьким вже усі устійнені. На запит, на підставі якого джерела Порхнєв робить таке ствердження, совєтський історик не зміг подати задовільного вияснення. Цей факт підхопили інші західні учасники дискусії підкреслюючи некритичний підхід Порхнєва до джерел, і поставили вартість цілого рапорту під сумнів. Дискусія Кентржинського проти Порхнєва знайшла живий відгомін у шведській пресі.

Доповідь проф. Ф. Цвітера і співробітників „Національні проблеми в Габсбурзькій монархії" була поставлена на належному рівні і викликала широку дискусію. Ярослав З. Пеленський з'ясував при цій нагоді українську національну проблему в Австро - Угорщині, підкреслюючи, що, не зважаючи на те, що східня частина Галичини була одною з найбідніших і найбільш відсталих провінцій Австро-Угорської імперії, після 1848 року прийшло до поважного здвигу українського народу в цій провінції. Розвиток шкільництва, кооперації, преси, політичних партій, політичної думки і врешті окремішної української культури уможливив навіть те, що Галичина в роках 1880 - 1914 була своєрідним українським П'ємонтом. Габсбурзька політика не мала позитивного відношення до самих українців і ставила на польську шляхту та інші польські кола, які робили все, щоб унеможливити польсько - українське порозуміння. Розвиток українства спричинив врешті зворот української національної думки в напрямі шукання загальноукраїнської розв'язки. Українці не спричинили безпосередньо розвалу габсбурзької монархії, проте зворот галицького українства до загальноукраїнської проблематики вказував на те, що мультинаціональна держава вже „вижилася".

Лисяк-Рудницький звернув увагу на те, що доповідь Цвітера ставить проблему, яка широко дискутується в ЗДА, а саме, чому прийшло до розвалу Австрійської монархії. Шукається винних серед державних мужів Антанти або обвинувачується Масарика. Однак гробокопателями монархії були керівні кола династії. Коли в 1849 р. в Кромєрих вільно обрані депутати народів Австрії станули на базі австрійської державности і опрацювали спільну конституцію, то цей сойм був розігнаний урядом і шанси добровільного оформлення спільної держави пропали. В австро - угорськоуу „авсґляйнх-у" від 1867 р. династія і уряд уклали згоду з угорцями і передали неугорські народи, — а саме хорватів, словаків і українців, тобто тих, які в 1848 році стали по боці монархії, під панування угорської оліґархії. На тлі ліберального 19 стор. угорський режим своїм соціяльним і національним гнітом був виїнятково жорстоким. Династія санкціонувала принцип сепаратизму на прикладі угорців. Визнаючи угорські аспірації на державність, династія повинна була рахуватися з тим, що інші народи також її схочуть. Пізніший розвал монархії був неминучий і оправданий.

Проф. В. Голубоцький виголосив доповідь про питання інтерпретації порівняльної історії ґенези капіталізму в Західній і Східній Европі. Згадана доповідь виходила з обов'язуючих позицій, проте з'ясовувала ділово ряд основних проблем тієї епохи, яка попереджала оформлення економічної системи капіталізму.

Українська участь в Міжнародному Історичному Конґресі

Можна цілком сміло твердити, що участь українських істориків, які живуть на заході, в XI Міжнародному історичному конґресі була потрібна й доцільна. Власне тому, що на цьому конґресі виголошено різні доповіді, які в значній мірі порушували українську проблему в науковому і навіть політичному відношенні. Вона була потрібна в першу черґу тому, що українська історична проблематика не була репрезентована представниками, які входили в склад делеґації СССР.

Делеґація СССР не представила конґресові ні одної доповіді, яка обговорювала б ту чи іншу проблему з ділянки української історії. Варто пригадати, що також на попередньому, тобто X Міжнародному конґресі не було ні одної української доповіді, навіть такої, яка виходила б з недвозначних марксистських позицій. Тим самим ми отримали ще один доказ того, що відповідальні за культурну політику, а зокрема за її історичний сектор, совєтські урядові чинники, вперто приховують українську наукову історичну проблематику.

Факт присутности тільки одного представника українсько - підсовєтської науки в

(Закінчення на стор. 4-ій)

Іван Кальмук

З ПОДОРОЖІ ПО УКРАЇНІ

(8)

Запитав тоді мене чоловік із камерою, де я працюю і звідки маю стільки грошей, щоб їздити по Европі та по Совєтському Союзу. На це питання я вияснив йому, що працював я колись, як кухарський помічник, по ресторанах і готелях, а заробивши трохи грошей, відкрив свій власний ресторан. Тепер, — додав я, вже не працюю, бо наскладав собі грошей і дістаю пенсію, отже можу не тільки жити, але й їздити по світі, коли хочу і куди хочу. Так само, як я, живуть і заробляють у ЗДА інші робітники, які купують собі доми й авта і добре живуть.

Мої співрозмовці почали доводити мені, що це тільки тепер трохи краще стало жити в Америці, але незабаром Совєти наздоженуть і переженуть Америку. На це я висловив свій сумнів, заявивши, що ледве чи колись таке станеться, бо й Америка не стоїть на місці, а зрештою для розвитку й поступу треба іншої системи життя і можливости, проявляти приватну ініціятиву. Цієї ініціятиви в Совєтському Союзі нема, люди працюють по-казьонному й для казьонної справи, і тому в Совєтському Союзі погані вироби, нема доброго хліба й харчів, перед крамницями з молоком і м'ясом довгі черги, а це ж уже 15 років по війні. Дайте, сказав я, селянам садибу і дозвольте тримати корови, а буде і м'ясо й молоко і не треба буде аж „наздоганяти Америку".

„Якщо ви так любите Україну — сказав мені хтось із присутніх, — то чому ж не вертаєте із своїм майном в Україну, чому не хочете жити тут?". На це я відповів, що я вже застарий, а до того ж не комуніст і занадто відверто говорю те, що думаю, і коли б я вернувся на Україну, то від мене всі гроші забрали б і хто зна, чи не судили б за мої думки. А найголовніше, в Совєтському Союзі немає свободи. Кожен може запримітити, що люди, їдучи вулицею, оглядаються безупину, ніби чогось бояться, шепочуть і побоюються говорити так голосно, як говорять люди в Америці. Пізнавши чужинця, совєтські люди хочуть з ним поговорити, але не знають, з чого починати.

На прохання розповісти щиро про мої враження з перебування в Україні, я ствердив, що люди тут дуже тяжко працюють, що всі погано зодягнені і що навіть по таких містах, як Львів, Ужгород, Чернівці та Київ, бачив я багато босих жінок. Селяни усі виглядають дуже бідно і втомлені непосильною працею.

По дорозі до Канева пароплав декілька разів причалював до берега і деякі пасажири з нього сходили, а натомість приходили нові. Втомлений розмовою, я попросив води, і тоді один із дискутантів приніс пива. Коли я запропонував йому гроші, то він відмовися взяти, кажучи по-українськи: „Ви нас частували горілкою, дозвольте ж почастувати вас пивом". Як я переконався під час розмови, майже всі із моїх співрозмовців були українці і всі уже добре говорили по-українськи, хоч завжди починали розмову по-російськи. Говорив по-українськи і заступник капітана.

М. Лисиця

ЧИ МОЖНА БАЧИТИ В ТЕМРЯВІ?

(1)

Подібні питання протягом багатьох століть цікавили не тільки вчених, а й людей, не зв'язаних безпосередньо з наукою. Це видно з численних оповідань, казок і леґенд, створених різними народами і в різні історичні епохи. Відомий польський письменник Болеслав Прус у романі „Фараон" розповідає, що син єгипетського фараона Рамзеса XII, під керівництвом якого єгиптяни вели війну з лівійцями, був надзвичайно вражений одним з повідомлень жерців. Вони запевняли царевича, що можуть спостерігати пересування лівійських військ на величезній віддалі. Взявши з нього присягу, що він не розголосить таємниці, жерці завели царевича в тісну, зовсім темну комірчину і наказали дивитись на стіну. Через деякий час на внутрішньому боці стіни з'явилося світле коло, потім воно помутніло, і на тому ж місці вималювалися скелі і ворожа застава біля них. Ця картина, змальована Болеславом Прусом, тепер, після появи електронно-оптичного перетворювача, вже не здасться нам фантастичною. Винахід такого приладу нерозривно пов'язаний з бурхливим розвитком фізики.

Що ж являє собою електронно-оптичний перетворювач?

Зовні, це невелика скляна трубка циліндричної форми, з якої випомпувано повітря На внутрішню стінку одного дна нанесено тонкий шар напівпровідника, що править за фотокатод. Для виготовлення його користуються таким напівпровідником, з якого світло легко вириває електрони. Внутрішня стінка протилежного дна вкривається речовиною, яка світиться при бомбардуванні електронами. Це — анод. В певному місці між ними розташовується діяфраґма, роля якої зводиться до керування рухом електронів. Щоб здійснити це керування і забезпечити фотоелектрони енерґією, всі перелічені елементи з'єднуються з джерелом електричного живлення.

Електронно-оптичний перетворювач є основою „нічного бінокля" — приладу, який дає можливість бачити в повній пітьмі.

Щоб зрозуміти принцип дії „нічного бінокля", згадаймо, як працює бінокль звичайний. Сонячні промені, що відбиваються в різних напрямах предметами, які ми спостерігаємо, частково потрапляють в об'єктив бінокля і в фокальній площині дають потрібне зображення. Це зображення розглядається за допомогою окулярів.

В „нічному біноклі" також є об'єктив і окуляр, але між ними розташований ще електронно-оптичний перетворювач. Завдання його полягає в перетворенні невидимого зображення у видиме.

Як же одержати це початкове, невидиме зображення? Для цього предмет або групу предметів, що їх ми хочемо розглянути, насамперед треба освітити невидимим інфрачервоним промінням. Таке проміння дає всяке нагріте тіло.

Якщо звичайну електричну лямпочку помістити перед увігнутим дзеркалом, виникне яскравий пучок світла, що у вигляді конуса розповсюджується в напрямі оси дзеркала. Крім видимого, або, як називають його, білого світла, в цьому пучку багато невидимих для ока інфрачервоних променів. За допомогою спеціяльного світлофільтра можна затримати всі видимі промені. Тоді наш невеличкий прожектор посилатиме в простір тільки інфрачервоні промені. Зустрівши на своєму шляху будь-який предмет, наприклад, дерево, частина променів відіб'ється в напрямі „нічного бінокля", попаде в його об'єктив і на фотокатоді електронно-оптичного перетворювача дасть невидиме зображення дерева. Принципово це зображення нічим не відрізняється від звичайного, яке багатьом з нас доводилося бачити на матовому склі фотоапарату. Різниця полягає тільки в тому, що воно невидиме, хоч і існує реально. А коли воно існує, то можна говорити про більш і менш освітлені місця, про „світліші" й „темніші" деталі. Там, де освітлення краще, звільняється більше електронів. Прискорено рухаючись в електричному полі, вони попадають на відповідні місця аноди і викликають там яскраве видиме світіння. Сусідні місця, до яких електронів долетіло менше, очевидно, світитимуться гірше. Це означає, що на аноді ми матимемо точнісінько таку ж картину, яку раніше намалювали невидимі промені, однак тепер її можна розглядати звичайним оком.

Чіткість остаточного зображення забезпечується добрим електронним фокусуванням. Воно полягає в тому, що всі електрони, звільнені в даній точці фотокатоди, обов'язково збираються у відповідній точці аноди. Цього можна досягнути за допомогою згаданої раніше діяфрагми.

„Нічний бінокль", виготовлений у вигляді підзорної труби, в період другої світової війни використовували для ведення нічної розвідки, для прицілювання снайперських рушниць і важкої зброї. Такі прилади, встановлені на автомобілях і танках, давали водіям можливість вільно орієнтуватися в темряві, не викликаючи великої небезпеки бути виявленими артилерійськими спостережними пунктами і ворожими літаками. Ними користувалися літаки й кораблі морської флоти й авіодесантні з'єднання.

Яку велику ролю для армії відіграють прилади нічного бачення, переконливо свідчить один цікавий епізод — про нього писали після війни англійські газети.

Група англійських підводних човнів дістала завдання потопити німецький військовий корабель. В результаті тяжкого нічного бою тільки одному човнові пощастило врятуватися. Як запевняли потім члени залоги, вони врятувалися тому, що в них були прилади нічного бачення.

Олег Лисяк

ВИБИРАЄМО „МІСС СОЮЗІВКУ"

Коли минув вже тенісовий турнір КЛД на Союзівці, то це означає, що маємо початок осени. Властиво, УНСоюз повинен встановити цю дату офіційною датою „української осени" і в календарі „Свободи" повинно буди зазначене червоним „Закінчення турніру КЛК на Союзівці — початок української осени".

Що правда, ще листя не червоніє, і дехто вибирається ще на відпустку над море, не зважаючи на акули, які крутяться коло Атлантик Сіті, але літо вже минуло, і на те нема ради.

Щодо акул, то їм нема потреби дивуватися. Минулого тижня відбувався в Атлантик Сіті вибір найкращої дівчини Америки і це, не лише для справжніх, але й для людських акул, оказія небуденна. 50 найкращих красунь Америки з п'ятидесяти стейтів, включаючи в це Аляску і Гаваї, які вперше цього року беруть участь в цьому змаганні!

Але ми матимемо на Союзівці щось майже зовсім подібне: якраз, в тиждень після вибору „Міс Америки", відбудеться вибір „Міс Союзівки". Це може трохи менший титул, але все таки це не виправдує факту, що в конкурсі бере участь відносно мало наших дівчат. Коли перейтися в звичайний вікенд по шляху від Гостинниці до тенісових кортів, то аж „око біліє" — скільки по дорозі стрінеться Бріджітт Бардо, Мерлин Монро і Джейн Менсфілд — а прийде до конкурсу — майже всі вони зникають і лишається багато менше ніж треба, і ніж це відповідає фактичному станові справ. Чому? Тому, що вже зимно і не можна ставати до конкурсу в купелевому костюмі?

Хоч і так судді мають клопів. Знаю щось про це, бо минулого року мав я приємність бути одним із суддів, разом з Мироном Лепкалюком і Андрієм Пащуком. Ми погодилися досить швидко, (хоч вони інженери, і що вони можуть розумітися на красі? До того треба маґістра). При тому дуже придатна була нам головна життєва засада інж. Андрія Пащука: „Багато є гарних дівчат на Союзівці. Всіх не можна вибрати. Але когось на цей вечір вибрати треба. Отже..." Не можна Андрієві відмовити логіки, хоч він інженер. Він цю засаду стосує не лише під час конкурсів краси.

Минулого року ми мали на Союзівці всі три найкращі, Королеву і її Дам — з Филаделфії. Пішла потім поговірка, що то все через мене, бо я теж з того міста. Але це неправда: я уважаю, що моїм містом є ще далі Львів, а все решта, то лише часова зупинка і не маю зовсім тутешнього „льокального патріотизму". А жюрі минулого року було дуже соборне: один гуцул, один волиняк і один львов'як.

Але цього року, хай мене ніхто не пробує на суддю намовити. Я волію жити в згоді з Ню Йорком, тим більше, що там часто перебуваю. А филаделфійські королеви і царівни панам суддям навіть марного слова не сказали. Побачимо, що буде цього року.

Отже, готуймося до вибору „Міс Союзівки". Хотілося б мені тут сказати, так як перед плавацькими змаганнями: „Хай перемагає кращий!" — але в цьому випадку, то замало. Тут треба гукнути: „Хай перемагає найкраща!" І все одне, звідкілля вона буде: з Ню Йорку чи з Джерзі Сіті, з Филаделфії чи з Шикаґа, з Торонта, (а є там дівчата, що могли б сміло змагатися за першість не лише Укр. Спортової Централі Америки і Канади, але і з а корону королети краси), з Клівленду чи з Дітройту.

На деревах появляться вже може перші багряні і жовті листки, довколишні гори почнуть набирати осіннього шарлату, по алеях зашумить під ногами вже, може перше жовте листя. Снуватиметься мелодія танґа з плятформи на „Веселці" і на вибрану королеву краси ждатиме королівський вальс...

А ми, минулорічні „судді", сидітимемо втрійку при барі на „Веселці", попиватимемо коньяк і будемо сміятися в кулак. Хай інші судді пріють, щоб перемогла найкраща!

● Панцерне авто, яке називають „Квін Мері", і яким їздять аґенти, що охороняють президента Айзенгавера, під час їзди на летовище, де прощали віцепрезидента Ричарда М. Ніксона, що виїздив на виборчу кампанію, зіпсувалося, і аґенти мусіли з нього вийти. Це авто коштує $35,000.

ЗАКЛИК
ЕКЗЕКУТИВИ УККА

Під увагу всім Відділам УККА, організаціям, що є членами УККА та всім Жертводавцям і Платникам Національного Датку до УНФОНДУ.

Екзекутива УККА апелює до всіх своїх Відділів та членських організацій, як і до всіх платників Національного Датку, щоб Відділи приспішили висилку вже зібраних грошей, членські організації членських вкладок, а жертводавці своїх датків до Централі УККА.

Централя має в цьому ювілейному році поважні витрати не тільки на широко закроєну видавничу й інформаційну акцію, але й непередбачені видатки у зв'язку з приїздом Н. Хрущова до Америки.

Тому Екзекутива просить негайно на цей заклик відгукнутися висилкою чеків чи зібраної готівки.

За Екзекутиву УККА:

Л. Добрянський, голова;
Д. Галичин, президент;
І. Білинський, д-р М. Стахів, секретарі;
Йосиф Лисогір, касир;
Василь Мудрий, директор Канцелярії УККА.

Навчання англійської мови в Рутґерс університеті в Ню Бронсвіку, Н. Дж.

Інститут англ. мови при Рутґерс університеті, який специялізується в курсах англ. мови для чужинців, подає свій розклад зайнять в Ню Бронсвіку та Нюарку.

Денні і вечірні курси вимови, писання та читання для професійних та товариських будуть в Ню Бронсвіку, такі:

Денний курс для студій англ. вимови, писання і читання та лекції про звичаї і щоденне життя в ЗДА — кожного понеділка та четверга від год. 9.30 до год. 1.00 по полудні, починаючи із 19-го вересня.

Вечірні курси в Ню Бронсвіку американсько-англійська граматика кожної середи від год. 6.15 до 8.55 вечером. Поширення запасу слів в говоренню і писанню — понеділок від 6.15 до 8.05 веч. Англійське писання (композиція) кожного вівтірка та п'ятниці від 6.15 до 8.05 та спеціяльний курс писання і вимови для медичного персоналу в кожний вівторок від год. 6.15 до 8.05 вечора.

Три вечірні курси будуть приміщені на Кампусі в Нюарку; англ. вимови від 6.20 до 8.00 веч. і амер.-англ. граматики від год. 8.10 до 9.15 веч. кожної середи; поширення запасу слів від 8.10 до 9.50 кожного четверга.

Всі ті курси триватимуть 15 тижнів. Початок 19 вересня.

Ближчі інформації про курси в Ню Бронсвік можна одержати в канцелярії:

New Brunswick Extension Center, Rutgers, The State University, 35 College Ave., New Brunswick, N.J.

В Нюарку:

Newark Extension Center of Rutgers, 601 Broad St., Newark, N.J.

Урядові години до 16-го вересня в обох місцях від 1:30 до 4:00 і від 6:00 до 9:00 по пол.

37 відсотків хворих на пістряка видужують

Міннеаполіс, Міннесота. — Д-р Сідней Дж. Катлер, який є статистиком Публічного Уряду Здоров'я ЗДА звітував на зборах Крайової Конференції для поборювання пістряка і сказав, що тепер 37% недужих на пістряка „виліковуються". Це значить, що вони живуть принаймен ще 5 років після того, як лікарі ствердили в них недугу пістряка. Це значить, що впродовж останніх 4-ох років число вилікувань з недуги пістряка зменшилося на 4%, бо в 1956 році те число становило 33. Звіт д-ра Катлера опертий на студіях 212,638 осіб, які від 1935 - 1957 нездужали на пістряка. Американське Т-во для поборювання пістряка твердить, що 50% хворих на пістряка могли б продовжити собі життя, коли б вони вчасно лікувалися.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
11½ W. 26th Street — Ню Йорк
НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ
в П'ЯТНИЦЮ, 16-го ВЕРЕСНЯ 1960 р.
в год. 7:30 вечора
в приміщенні АКАДЕМІЇ
— відбудеться —
НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ
ДОПОВІДЬ
д-ра Василя Маркуся
„КРИТИЧНІ ЗАВВАГИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ".
ВХІД ВІЛЬНИЙ!

В НЕДІЛЮ, 18-го ВЕРЕСНЯ 1960 р. Год. 2:00 по пол.
на грищі Укр. Спорт. Майдану — при 31-ій Еве. і 124 вул., College Point, L. I.
МИСТЕЦЬКІ ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ
— між —
УСК Ню Йорк — DSC Brooklyn
ПЕРЕДЗМАГ: год. 1:15 УСК 1Б — DSC BROOKLYN (резерва)
ДОЇЗД: з 14 вул. Lexington до 42, пересісти на Flushing Train й їхати до кінця лінії. Пересісти на автобус Q 65 та їхати в сторону Каледж Пойнту до 31 Еве.
ДОЇЗД на площу автом: 34 вул. Midtown Tunnel на Long Island Express Way та прямо Rodman St., Flushing, а далі Lawrence St. до 31-ої Еве. наліво.

Т-во Української Студіюючої Молоді
ім. МІХНОВСЬКОГО — ТУСМ
— влаштовує —
ОСІННЮ ЗУСТРІЧ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ,
яка відбудеться
в суботу, 1-го жовтня 1960 р.
в УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ
2 East 79th Street — New York
В ПРОГРАМІ:
ДОПОВІДЬ на актуальні студентські теми. — МИСТЕЦЬКІ ВИСТУПИ та ТОВАРИСЬКА ВЕЧІРКА.
Точніші інформації в чергових оголошеннях.
УПРАВА

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ в НЮ ЙОРКУ
— влаштовує —
Величаву ЗАБАВУ
в церковній залі — 288 East 10th St.
в суботу, дня 17-го вересня 1960 р.
ПОЧАТОК — в год. 7:30 веч.
Будуть гарячі і холодні НАПИТКИ. Красний БУФЕТ.
Гратиме добірна ОРКЕСТРА.
Проситься Шановне Громадянство про численну участь.
Дохід призначений бідним людям на Лемківщині і в Польщі.
За добру забаву ручить — КОМІТЕТ.

ЗАКЛИК
Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій м. Ню Йорку,
Відділу
УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

До Українців великого Ню Йорку і поблизьких міст стейтів:
Ню Йорку, Ню Джерзі і Коннектикат.

УКРАЇНЦІ
ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ!

Нікіта ХРУЩОВ — „кат України" приїжджає 19-го вересня ц. р. до Ню Йорку. Ми українці мовчати не можемо.

Тому Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку, як Відділ Українського Конґресового Комітету Америки спільно з усіми Організаціями великого Ню Йорку і поблизьких міст стейтів Ню Йорку, Ню Джерзі і Коннектикату на своїх Зборах рішили перевести мирну акцію з метою переконати американський нарід, що Хрущов — це „кат України", є персонально відповідальний за масові вбивства українців, та інших народів, які були покорені російським комунізмом.

Для переведення цієї акції покликано до життя окремий Комітет з представників усіх політичних Організацій.

Мирні акції в Ню Йорку відбудуться в слідуючих днях:

Дня 18-го ВЕРЕСНЯ 1960 р. (НЕДІЛЯ) —
ПОХІД ВУЛИЦЯМИ НЮ ЙОРКУ — по 5-ій Еве., від 42-ої до 70-ої вул. і Парк Еве. (совєтська амбасада). Місце збірки: при 42-ій до 45-ої вулиць, при 5-ій Еве. (Публічна Бібліотека). Початок походу в год. 3:00 по полудні.

Дня 19-го ВЕРЕСНЯ 1960 р. (ПОНЕДІЛОК) —
ПІКЕТУВАННЯ ПРИМІЩЕННЯ, в якому буде перебувати Хрущов. Місце і година будуть подані пізніше.

Дня 20-го ВЕРЕСНЯ 1960 р. (ВІВТОРОК) —
ПІКЕТУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ. — Як відомо, в цьому дні відбудуться наради в Об'єднаних Націях, на яких Хрущов виголосить промову. Місце пікетування 42-га вулиця і 1-ша Еве. Час пікетування від год. 2:00 по пол. до 6:00 вечора.

Під час походу і пікетування просимо задержати взірцевий порядок. Похід мусить бути переведений в мирний спосіб і в достойній формі. Це передумова нашого успіху. Жадної реакції на можливі провокації.

Слідкуйте за дальшими оголошенями в пресі і радіо.

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ міста НЮ ЙОРКУ
Відділ Українського Конґресового Комітету Америки

✝

Ділимося з Родиною, Приятелями та Знайомими, сумною вісткою, яка наспіла з Рідних Земель, що дня 17-го серпня 1960 року упокоївся в Бозі, ненадійно, у Страшевичах, біля Старого Самбора, на 81-му році життя наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДУНЬО,
бл. п. Отець ТЕОДОР БАНАХ
бувший, довголітній парох Глинська, п. Жовква і Доброгостова, п. Дрогобич.
Похорони відбулися в Страшевичах дня 20-го серпня 1960 року.
ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
відправиться
в каплиці св. І. Хрестителя — при Сенфорд Еве. в Нюарку
в НЕДІЛЮ, 25-го ВЕРЕСНЯ 1960 р.
в год. 12:30 по полудні,
на яке запрошують Рідню, Приятелів та Знайомих
Горем прибиті:
СОФІЯ — дружина
ОЛЬГА і НАТАЛІЯ — доньки
інж. РОМАН і МИРОСЛАВА — син і синова
інж. ЮЛІЯН МУССАКОВСЬКИЙ і МАРКІЯН ОХРИМОВИЧ — зяті
ТЕТЯНА, ДАРІЯ, ВОЛОДИМИРА, ЗИНОВІЯ, ВОЛОДИМИР, МИРОСЛАВ, ЕМІЛІЯ, НАДІЯ, ОЛЕКСАНДЕР і ДАРІЯ — внуки

В НЕДІЛЮ, 18-го ВЕРЕСНЯ 1960 р.
в П'ЯТНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Моєї Незабутньої ДОНІ,
Лесі ІВЧЕНКО
буде відправлена
ПАНАХИДА
після Служби Божої
в Українській Православній Церкві Св. Андрея
у ВАШИНҐТОНІ, Д. К.
Знайомих, Друзів та Прихильників літературного таланту Покійної ЛЕСІ (Л. ОЛЕНКО) прошу помолитись за спокій її душі.
МАТИ

ОБ'ЄДНАНІ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ КЛЮБИ у ФИЛАДЕЛФІЇ, Па.
запрошують усе Громадянство на
Великий ПІКНІК
що відбудеться
в неділю, дня 18-го вересня 1960 р.
на ФАРМІ СТЕНДЕРОВИЧА.
ПОЧАТОК — від год. 2:00 по пол.
Грає відома УКРАЇНСЬКА ОРКЕСТРА з Честеру, Па.
НАПИТКИ і ПЕРЕКУСКИ — по умірковаких цінах.
ПЛОЩА для ігор дітей.
В разі непогоди ПІКНІК відбудеться в приміщенях.
Увесь дохід призначений на культурні, громадські та шкільні потреби.
ВСТУП — $1.00; для дітей нижче 12 р. вступ вільний.
ЦЕ БУДЕ НАЙБІЛЬШИЙ ПІКНІК В ЦЬОМУ РОЦІ!

Оксана Совяк
Контральто,
українська концертова співачка виступить на одній з імпрез, з нагоди ВИСТАВКИ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА у Дітройті.

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
міста НЮ ЙОРКУ — Відділ УККА
при співучасти
усіх Організацій Метрополії Ню Йорку, Ню Джерзі і Коннектикату
— влаштовує —
в НЕДІЛЮ, 18-го ВЕРЕСНЯ 1960 р. — в год. 3:00 по пол.
по 5-ій Евеню в Ню Йорку
ПРОТИ-ХРУЩОВСЬКУ ДЕМОНСТРАЦІЮ

КОМІТЕТ ЗАПРОШУЄ ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ, ВСІ УКРАЇНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ТОВАРИСТВА З АМЕРИКАНСЬКИМИ Й УКРАЇНСЬКИМИ ПРАПОРАМИ І ТРАНСПАРЕНТАМИ, ВЗЯТИ МАСОВУ УЧАСТЬ У ЦІЙ ПАТРІОТИЧНІЙ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

МІСЦЕ ЗБІРКИ: при П'ятій Евені — від 42-ої до 45-ої вулиць (Публічна Бібліотека).

ТРАСА ПОХОДУ: по 5-ій Евені, від 42-ої вулиці до 70-ої вулиці і Парк Евеню (совєтське представництво при ОН).

Під час походу просимо задержати взірцевий порядок!

УКРАЇНКИ Й УКРАЇНЦІ!

Розкриймо перед вільним світом забріхане обличчя **МОСКВИ** та її відвічний імперіялізм! Висвітлім **БОРОТЬБУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ** за волю та державну незалежність! Возьмім масову участь в **ПОХОДІ І ДЕМОНСТРАЦІЇ**, та зазначім чітко наше одностайне становище в боротьбі проти — **МОСКВИ**!

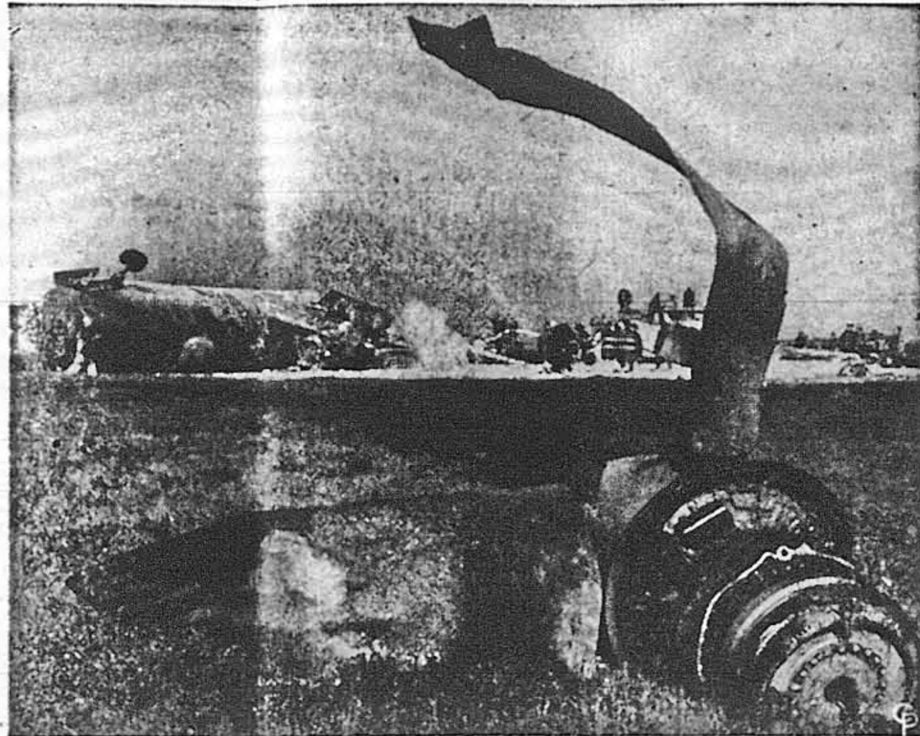
ГЕТЬ З ХРУЩОВИМ — КАТОМ УКРАЇНИ!

ЗАКЛИКАЄМО своїх ЧЛЕНІВ і усіх чесних УКРАЇНСЬКИХ ПАТРІОТІВ.

ДО ПРОТЕСТНОГО ПОХОДУ вулицями НЮ ЙОРКУ — 18-го ВЕРЕСНЯ 1960, (збірка: 42-га вул. і 5-та Евс.; год. 3:00 п. п.)
ДО ДЕМОНСТРАЦІЇ ПЕРЕД БУДИНКОМ ОН — 20-го ВЕРЕСНЯ 1960 р. (42-га вул. і 1-ша Еве.; год. 2:00 по пол.)

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ
СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ
ТОВАРИСТВО б. ВОЯКІВ УПА
УКРАЇНСЬКИЙ СОЮЗ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ
УКРАЇНСЬКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ПАБНА
Т-ВО УКРАЇНСЬКОЇ СТУДІЮЮЧОЇ МОЛОДІ ім. М. МІХНОВСЬКОГО

УСІ ПАСАЖИРИ І ЗАЛОГА ВРЯТУВАЛИСЯ

Під час приземлювання турбомоторового літака типу Електра Американських Летунських Ліній на летовищі Ля Гардія в Ню Йорку цей літак наїхавши на 8-стопову цементову греблю, перевернувся і почав горіти. Усім 70 пасажирам, що були в літаку, і 6 членам залоги повелося вийти з катастрофи непошкодженими. Літак летів із Бостону через Ню Йорк до Ст. Люїс. На фото: перевернений тулуб літака; на першому пляні частина мотору.

XI МІЖНАРОДНИЙ КОНҐРЕС ІСТОРИЧНИХ НАУК

(Продовження зі стор. 2)

більше ніж 60-особовій делеґації СССР є доказом того, що історичну науку в УССР трактується як маловажну і підрядну справу. Відповідальні за культурну політику в СССР заінтересовані в тому, щоб українські вчені не мали контактів з науковцями західнього світу і щоб вони були відгороджені від Заходу китайським муром.

Ми розуміємо добре, чому не дозволено українським історикам в УССР оформити Українське Історичне Товариство. Це зроблено також тому, щоб унеможливити українським історикам з УССР гідну і належну участь в міжнародних з'їздах. На виставці совєтської історичної літератури можна було побачити тільки одне число „Українського історичного журналу", тобто лише одну українську позицію між двома сотнями російських позицій.

Якраз тому була вповні оправдана виставка української історичної літератури на чужині в безпосередньому сусідстві совєтського стенду. Українська виставка історичної літератури була підготована заходами Б. Кентржинського і Ярослава З. Пеленського. При цій нагоді треба згадати про допомогу, яку подав українським учасникам конґресу, зокрема коли йде про виставку, довголітній голова української громади в Швеції п. Кирило Гарбар.

Саме тому, що урядові і партійні чинники в Москві унеможливили достатню та пристойну українську участь в конґресі, приявність групи українських істориків, які живуть на Заході мала важливе значення. Якраз вони могли при багатьох нагодах з'ясувати різні проблеми української історії з позиції незалежної науки. Що більше, українські учасники конґресу рішуче протиставилися ідеологічному наступові представників псевдомарксистської історіографії. Цей факт відмітило багато об'єктивних учасників конґресу. В підрахунку треба сказати, що українська участь в XI Міжнародному конґресі історичних наук була поважним і конечним вкладом в репрезентацію вільної української історичної науки.

П. С., Автор цієї статті свідомий того, що з огляду на обмежене місце, він не подав усіх аспектів цього конґресу. Автор поставив собі за завдання подати в цій статті інформацію, яка може цікавити широку українську громадськість, що уможливила своїми фінансовими пожертвами українську участь в цьому важливому міжнародному науковому конґресі.

ЯЗП

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Звичайні Місячні Збори членів Б-ва св. Юрія, Відділ 239, відбудуться в суботу, дня 17 вересня ц. р. від год. 3 до 5 в домі Укр. Ам. Горожан при 847 Н. Френклин вул. Порядок дня: інкасування членських вкладок і біжучі справи. — Д-р В. Галан, предс.; Мих. Ковальчук, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во ім. І. Франка, Відділ 83, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться не в суботу, як це було під час вакаційного часу, а в неділю 18 вересня ц. р., о год. 12.30 в пол., в Укр. Гор. Клюбі при 847 Н. Френклін вул. Проситься членів прибути на збори та вплатити належні вкладки, а довгуючих членів проситься обов'язково вирівняти залеглості. — Р. Карбівник, предс., С. Чорномаз, касир, С. Гавриш, секр.

ГАРТФОРД, Конн. — Управа Бр. св. Ів. Хрестителя, Відд. 277, повідомляє членів, що у неділю 18-го вересня ц. р., у домівці Укр. Горож. Клюбу при 51-53 Вгітморе Стріт від години 1-ої до 3-ої по пол. фінансовий секретар буде приймати вкладки до УНСоюзу і полагоджувати всі справи союзові. — Управа остерігає членів, що залягають із вкладками, що коли не подбають і не вирівнають вкладок, будуть суспендовані. Управа взиває членів, які ще не відібрали своїх чеків - дивіденди, прийти і забрати. Чеки має фінансовий секретар. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Б-во св. Василія, Відділ 339, повідомляє членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю 18-го вересня ц. р., о год. 3-ій по пол., в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренс вул. — Проситься місцевих і позамісцевих членів прибути і вирівняти свої членські зобов'язання, а також обговорити деякі важні справи Братства. — А. Хромяк, предсідник, А. Дрогомирецький, касир, С. Лупацій, секретар.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Місячні Збори Тов. Запорозька Січ, відбудуться в суботу, 17-го вересня ц. р., о год. 7-ій веч., в парафіяльній залі, 74 Геррес Евню. Проситься всіх членів прибути. — Е. Тепер, секр.

Армія в Індонезії перестерігає Сукарна проти комуністів

Якарта. — В минулий понеділок 12 ц. м. відбулась в столиці Індонезії під проводом президента Сукарна конференція з участю всіх членів уряду та членів т. зв. Найвищої військової адміністрації і військових комендантів різних індонезійських провінцій. За твердженням західніх обсерваторів, на тій нараді військовики дуже рішуче вказували на небезпеку, яка грозить від комуністів, що послідовно і систематично підготовляють грунт для захоплення влади. Військо заборонило недавно діяльність комуністичної партії в трьох індонезійських провінціях. Сукарно, який створив собі теорію, що націоналісти, мусульмани і комуністи повинні згідно співпрацювати під його, Сукарна, проводом в системі „керованої демократії", заборонив діяльність всіх політичних партій до кінця листопада ц. р. Сукарно призначив свій відлет до Ню Йорку на 26-го ц. м. на сесію Генеральної Асамблеї ОН. Він буцімто хоче використати приявність в Ню Йорку багатьох „невтралістів", між ними Тіта й Нассера, а може навіть Неру, щоб переговорити з ними сучасну міжнародну ситуацію.

З'єдинена Арабська Республіка відкликала свій курінь з війська ОН в Конґо

Каїро. — Уряд З'єдиненої Арабської Республіки рішив відкликати свою військову частину з багатонаціонального війська Об'єднаних Націй в Конґо, подавши за причину, що керівництво місії Об'єднаних Націй в Конґо порушило принцип невтручання у внутрішні політичні справи Конґа та шанування його суверенности актом окупації конґолійських летовищ та центральної радіостанції в Леопольдвілі. Речник єгипетського уряду натаврував цю політику Об'єднаних Націй в Конґо, як ворожу центральному урядові Конґа. З'єдинена Арабська Республіка прислала була до Конґа під прапором ОН своїх 650 вояків 20 серпня ц. р. Гадають, що та єгипетська частина повернеться до своєї країни впродовж цього тижня. Конґолійський прем'єр Патріс Люмумба звернувся до різних африканських країн з протестом проти політики Об'єднаних Націй в Конґо, вказавши на згадане вище заблькування всіх летовищ і радіостації і цей протест Люмумби мав в деяких африканських країнах успіх, особливо там, де сильні совєтські впливи, як напр. в Ґвінеї.

● **75-річний конґресмен - республіканець Джозеф В. Мартин** видрукував книжку під заголовком „Мої 50 років в політиці", в якій нарікає на республіканців за те, що минулого року його не найменували на становище провідника республіканців в Палаті Репрезентантів, яке то становище він займав впродовж 20 років. Республіканці найменували на це становище конґресмена Чарлза А. Галлека.

● **Рада Федеральної Резерви** оцінює, що в серпні цього року запас грошей в обігу і в банкових ощадностях становив $138,-700,000,000 — на $200,000,-000 більше в порівнянні з кінцем липня, і на $1,100,000,000 більше, як при кінці травня ц. р. Найбільший запас грошей був в липні 1959 року, коли він становив $141,200,000,000.

Посмертні згадки

Михайло ВОВК, член Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 383 УНСоюзу у Бріджпорті, Па., помер 7-го вересня 1960 р., у шпиталі, на серце. Покійний походив зі с. Остапіє, пов. Скалат, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Марію, сина Романа і доньку Мирославу. Похорон відбувся 10-го вересня ц. р., з католицької церкви св. ап. Петра і Павла, на кат. цвинтар св. ап. Петра і Павла. — Вічна Йому Пам'ять!

І. Грозінський, секр.

Стефан ЦИЦИК, — довголітній член Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 274 УНСоюзу в Йонгставні, Огайо, помер, 23 серпня 1960 р. Покійний походив з села Плоскій, пов. Старий Самбір, Зах. Україна. Полишив у смутку 4 синів: Стефана, Михайла, Андрія та Йосифа, 7 доньок: Анну, Катерину, Павлину, Ольгу, Марію, Єлисавету та Осипу, 19 внуків та 2 правнуків. Похорон відбувся 26-го серпня 1960 року, при участі Родини, Приятелів та Членів Відділу, на цвинтар укр. прав. церкви. — Вічна Йому Пам'ять!

І. Сенедяк, секр.-кас.

ТАРЗАН, ч. 4522. Шукають.

Френк Гарві похмуро говорив, коли Тарзан розв'язав руки тубільцеві. — Єдина наша надія в тому, що примарою був дійсно доктор...

THUS, HURRIEDLY, A SMALL DETACHMENT ENTERED THE JUNGLE, WITH NO CHOICE BUT TO TRUST ITS NEWLY APPOINTED GUIDE.

І так малий відділ увійшов до джунглі, немаючи іншого виходу, як довіряти новоназначеному провідникові.